

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์จะให้ผู้สนใจลงทุนเลี้ยงสุกรขุนได้ทราบถึงภาวะการณ์โดยทั่วไปของผู้เลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดนครปฐมในคานต่าง ๆ เช่น ขนาดของฟาร์ม ระยะเวลาการประกอบอาชีพเลี้ยงสุกร แหล่งผลิต เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงแหล่งที่มาของเงินทุน การใช้เงินทุน ต้นทุนการผลิตสุกรขุนต่อตัว รายได้ที่เกษตรกรได้รับ ตลอดจนได้ทำการศึกษาจากกรณีตัวอย่าง โดยจัดทำโครงการลงทุนเลี้ยงสุกรขุนขนาดต่าง ๆ เพื่อศึกษาหาขนาดของการลงทุนที่เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจลงทุน ได้ใช้พิจารณาประกอบในการตัดสินใจ จากการศึกษาวิจัยนี้ พอจะสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

คานพฤติกรรมของผู้เลี้ยง

พบว่าผู้เลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดนครปฐมมีกระจายอยู่ทั่ว ๆ ไป แต่แหล่งที่เลี้ยงกันมากและเลี้ยงเป็นอาชีพหลักคือ แถบอำเภอมืองนครปฐม และอำเภอสสามพราวน โดยเฉพาะบางหมู่บ้านจะเลี้ยงกันแทบทุกครัวเรือน การเลี้ยงสุกรขุนส่วนใหญ่ยังเป็นการเลี้ยงแบบชาวบ้าน จากการสำรวจของกองเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2521 พบว่ามีเพียงร้อยละ 6.65 ของจำนวนผู้เลี้ยงทั้งหมดในจังหวัดนครปฐมที่เลี้ยงสุกรตั้งแต่ขนาด 50 ตัว ขึ้นไป สำหรับสุกรที่นำมาขุน ส่วนใหญ่ยังนิยมที่จะซื้อลูกสุกรมาจากมากกว่าที่จะผลิตเอง ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อจำกัดคานทุน และความรู้ในคานการผลิตลูกสุกร ส่วนมากคงมีแต่ฟาร์มขนาดใหญ่ ๆ เท่านั้น ที่สามารถผลิตลูกสุกรและเลี้ยงขุนส่งตลาดเอง

สำหรับผู้เลี้ยงสุกร เป็นอาชีพหลักพบว่าส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 50 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การเลี้ยงมานานกว่าสิบปีขึ้นไป โดยเฉพาะถึงร้อยละ 34 เลี้ยงมานานกว่า 15 ปี

จากการศึกษาขนาดของฟาร์ม พบว่าผู้เลี้ยงสุกรขนาด 50 - 199 ตัว หรือเรียกว่าฟาร์มขนาดเล็กมีจำนวนถึงร้อยละ 49 ของจำนวนฟาร์มทั้งหมดที่ใช้เป็นตัวอย่าง รองมาคือ

ฟาร์มขนาดกลางซึ่งเลี้ยงสุกรตั้งแต่ 200 - 499 ตัว มีร้อยละ 32 ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ซึ่งเลี้ยงสุกรตั้งแต่ 500 ตัวขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 19 เท่านั้น

จากการพิจารณาประกอบระหว่างขนาดของฟาร์มและระยะเวลาประกอบอาชีพเลี้ยงสุกร พบว่าผู้เลี้ยงสุกรขนาดใหญ่จะมีระยะเวลาประกอบอาชีพมานาน โดยเฉพาะผู้ที่เลี้ยงตั้งแต่ 1,000 ตัวขึ้นไปถึงร้อยละ 89 เป็นผู้ที่เลี้ยงมานานกว่า 15 ปี สำหรับฟาร์มขนาดเล็กผู้เลี้ยงส่วนมากมีประสบการณ์น้อยกว่า ส่วนใหญ่เลี้ยงมานานระหว่าง 3 - 6 ปี ลักษณะการดำเนินงานเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป คือ เริ่มจากการเลี้ยงเพียงจำนวนน้อย และขยายกิจการตามลำดับ

อายุของเจ้าของกิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 35.75 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ในกิจการขนาดใหญ่เจ้าของมีอายุ 40 ปีขึ้นไปแทบทั้งสิ้น

การประกอบอาชีพของผู้เลี้ยงสุกร พบว่ามีผู้เลี้ยงสุกรซึ่งเป็นอาชีพหลักเพียงอย่างเดียวถึงร้อยละ 43 ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นด้วยมีร้อยละ 57 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายด้วยมากที่สุด คือร้อยละ 19 รองลงมาคือผู้ที่ทำกำไรเลี้ยงสัตว์อื่น เช่น เป็ด ไก่ ปลา มีจำนวนร้อยละ 17 ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวน ทำไร่ ทำนา ด้วยมีร้อยละ 14 ตามลำดับ

ด้านการตลาด

พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลและมีความสำคัญต่อระบบตลาดมาก กล่าวก็จะเป็นผู้กำหนดราคาขาย โดยกำหนดจากชั้นสุกรหรือทำการจัดเกรดสุกรเอง โดยอาศัยการคาดคะเนจากลักษณะสุกรที่เห็น ไม่มีมาตรฐานการจัดชั้นสุกรที่แน่นอน การจำหน่ายสุกรของผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จะขายแก่พ่อค้าคนกลาง มีผู้เลี้ยงจำนวนน้อยรายมากที่เป็นผู้จำหน่ายแก่ผู้บริโภคโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านทุนและการขาดประสบการณ์ในด้านการค้า เป็นที่สังเกตว่าราคาขายสุกรมีชีวิตจะขึ้นลงเป็นวัฏจักร ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตสุกรออกสู่ตลาดของผู้เลี้ยงยังคงใช้ราคาปัจจุบันเป็นการตัดสินใจในการลงทุน ในระยะที่ราคาสุกรสูงเกินไปมเลี่ยนกันมากทำให้เกิดภาวะสุกรล้นตลาดในอนาคต ราคาสุกรก็จะตกต่ำผู้เลี้ยงขาดทุนพากันเลิกเลี้ยง ทำให้อุปสงค์มีมากกว่าอุปทาน ราคาสุกรจะเริ่มสูงขึ้นอีก ผู้เลี้ยงก็เริ่มเลี้ยง

กันใหม่ เป็นเช่นนี้วนเวียนเรื่อยไป

สำหรับวิธีการชำระเงินค่าสุกรนั้น โดยปกติทั่วไปนิยมชำระด้วยเช็คลงวันที่ล่วงหน้า 15 - 30 วันในกรณีที่คุณ เกยกันหรือทำการ ค้าติดต่อกันอยู่เป็นประจำ แต่ถ้า เป็นพ่อค้าต่างถิ่น มักใช้วิธีชำระเป็นเงินสดทันที

กานแหล่งที่มาและการใช้เงินทุน

พบว่าที่มาของเงินทุนที่ได้จากแบบวิธีการเกี่ยวนั้น มีผู้ใช้วิธีนี้ร้อยละ 14.29 ของจำนวนผู้เลี้ยงทั้งหมด ส่วนการใช้เงินทุนจากการกู้ยืมบางส่วนและใช้ทุนส่วนตัวบางส่วนมีมากที่สุดถึงร้อยละ 47.14 สำหรับผู้ที่ใช้ทุนส่วนตัวทั้งสิ้นมีร้อยละ 38.57

อนึ่ง เป็นที่สังเกตว่าการเลี้ยงโดยวิธีการเกี่ยวนั้นมีมากที่สุดในฟาร์มขนาดเล็ก

สำหรับที่มาของทุนหมุนเวียน (Working Capital) ได้แยกพิจารณาว่าเป็นทุนที่ได้จากทุนส่วนตัวทั้งหมด ทุนที่ได้จากการกู้ยืมทั้งหมด และทุนที่ได้จากการกู้ยืมบางส่วนและใช้ทุนส่วนตัวบางส่วน พบว่าร้อยละ 58.57 ใช้ทุนดำเนินการจากทุนส่วนตัวและกู้ยืมบางส่วน ร้อยละ 38.57 ใช้ทุนส่วนตัว มีเพียงร้อยละ 2.86 เท่านั้นที่ใช้ทุนจากการกู้ยืมทั้งหมด ซึ่งมีเฉพาะในฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้น

แหล่งเงินกู้มี 2 แหล่ง คือจากสถาบันการเงินและนอกสถาบันการเงิน ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 51.16 กู้จากนอกสถาบันการเงิน โดยนิยมกู้จากนายทุนโรงร่ำ เพื่อนบ้าน ญาติ และพ่อค้าอาหารสัตว์ตามลำดับ ผู้กู้อาจจะเป็นเจ้าของฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนการกู้จากสถาบันการเงินมีร้อยละ 48.84 โดยส่วนใหญ่จะกู้จากธนาคารพาณิชย์ รองมาคือกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรฯ และกู้จากสหกรณ์การเกษตร สำหรับการกู้ยืมจากกลุ่มเกษตรกรจากตัวอย่างที่สำรวจพบว่าไม่มีเลย

เมื่อพิจารณาในแต่ละขนาดของฟาร์มพบว่า ในฟาร์มขนาดใหญ่ถึงร้อยละ 70 ใช้เงินกู้จากสถาบันการเงิน ในฟาร์มขนาดกลางมีร้อยละ 50 ส่วนในฟาร์มขนาดเล็กมีเพียงร้อยละ 36.11 เท่านั้น ในฟาร์มขนาดเล็กร้อยละ 63.89 ใช้เงินกู้จากนอกสถาบันการเงิน ทั้งนี้เนื่องจากส่วนมากไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงิน จำต้องกู้จากนอกสถาบันการเงิน

แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยจะสูงกว่าก็ตาม จากการสำรวจพบว่าอัตราดอกเบี้ยที่ถูกจากนายทุนโรงร่ำ
สูงที่สุดถึงร้อยละ 44.71 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยคอกเบี้ยที่ต่ำสุดคือร้อยละ 12 ต่อปี โดยถูก
จากธนาคาร เพื่อการ เกษตรฯ และสหกรณ์การ เกษตร

ระยะเวลาในการกู้ยืมเป็นการกู้ในระยะสั้นทั้งสิ้น กำหนดชำระคืนภายใน 1 ปี
หรือ 6 เดือน หรือเมื่อขายสุกรได้

หลักประกันการกู้ ถ้าเป็นการกู้จากสถาบันการเงินใช้หลักทรัพย์สินค้ำประกัน เช่น
ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง การใช้บุคคลค้ำประกันมีน้อยมาก สำหรับการกู้จากนอกสถาบันการเงิน
ส่วนใหญ่ใช้การเชื่อใจ กันเคยกันมากกว่า ไม่จำเป็นต้องใช้หลักทรัพย์สินค้ำประกัน

การใช้เงินที่กู้ยืมไป พบว่าร้อยละ 62.65 ใช้ไปในการเลี้ยงสุกรอย่างเดียว
ที่เหลือใช้เงินกู้ไปในทางอื่นด้วย คือร้อยละ 14.46 ใช้เลี้ยงสุกรและเลี้ยงสัตว์อื่นด้วย
ร้อยละ 9.64 ใช้ไปในการครองชีพด้วย ร้อยละ 4.82 ใช้หนี้สินเดิม ร้อยละ 8.43
ใช้ในกิจการอื่น ๆ เช่น ค้าขาย เพาะปลูก เงินที่ใช้ในการเลี้ยงสุกรส่วนใหญ่เป็นการใช้ไป
ในค่านุมนเวียนประเภทอาหารสัตว์และพันธุ์สัตว์ถึงร้อยละ 83.13 ที่เหลือร้อยละ 16.87
ใช้ไปในค่านลงทุนประจำ เช่น สร้างคอก อุปกรณ์ ฯลฯ

ในค่านความสามารถในการชำระหนี้ มีผู้ชำระหนี้ได้ตามกำหนดร้อยละ 63.95
ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดร้อยละ 36.05 ส่วนมากจะเป็นผู้เลี้ยงในฟาร์มขนาดกลาง
และขนาดเล็กซึ่งมีถึงร้อยละ 45.16 และ 41.94 ของผู้เลี้ยงในแต่ละขนาดฟาร์มตามลำดับ

สำหรับความต้องการสินเชื่อ มีผู้ต้องการกู้ยืมถึงร้อยละ 67.35 ในจำนวนนี้ร้อยละ
51.81 ต้องการกู้จากธนาคารพาณิชย์ในลักษณะเบิกเงินบัญชี เนื่องจากมีความเห็นว่าคอก-
เบี้ยงูกและเสี้ยคอกเบี้ยงูกยกยูนได้ตามจำนวนที่เบิกเงินบัญชี รองมาร้อยละ 22.89 ต้องการ
กู้จากเพื่อนบ้าน เนื่องจากเห็นว่าสะดวกไม่ต้องมีหลักทรัพย์สินค้ำประกันและได้เงินพร้อมกับความ
ต้องการ นอกนั้นต้องการกู้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น จากนายทุนโรงร่ำ จากเครดิตยูเนียน เป็นต้น

คานการลงทุนและผลตอบแทน

ในที่นี้ได้พิจารณาถึงต้นทุนการผลิตและรายได้จากการขายสุกรมีชีวิตที่เกษตรกรได้รับ ทั้งนี้ได้แยกตามขนาดของฟาร์ม โดยแบ่งเป็นฟาร์มขนาดเล็กเลี้ยง 50 - 199 ตัว ฟาร์มขนาดกลางเลี้ยง 200 - 499 ตัว ฟาร์มขนาดใหญ่เลี้ยง 500 ตัวขึ้นไป

จากการศึกษาถึงต้นทุนการผลิตสุกรขุนต่อตัว โดยแบ่งต้นทุนออกเป็น 2 ชนิด คือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรได้ พบว่าร้อยละ 98 เป็นต้นทุนแปรได้ โดยเฉพาะเป็นค่าอาหารสุกรถึงร้อยละ 70 ต้นทุนการผลิตสุกรขุนต่อตัวในฟาร์มขนาดใหญ่โดยเฉลี่ยจะมีต้นทุนสุกรขุนต่อตัวต่ำกว่าทุกขนาดฟาร์ม ทั้งนี้เนื่องจากได้เปรียบฟาร์มขนาดเล็กในกานค่าอาหารและค่าแรงงานต่อตัวซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่า นอกจากนั้นยังสามารถขายได้ในราคาที่สูงกว่าด้วย สำหรับฟาร์มขนาดกลางและขนาดเล็ก ต้นทุนการผลิตและราคาขายโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

อัตราร้อยละของกำไรต่อหัวต่อตัวตามขนาดของฟาร์ม พบว่าฟาร์มขนาดเล็กมีอัตราร้อยละ 12.82 ฟาร์มขนาดกลางอัตราร้อยละ 13.87 และฟาร์มขนาดใหญ่อัตราร้อยละ 18.43 เฉลี่ยทุกขนาดฟาร์มอัตราร้อยละ 14.78

ส่วนอัตรากำไรต่อค่าขายต่อตัว ในฟาร์มขนาดเล็กมีอัตราร้อยละ 11.36 ในฟาร์มขนาดกลางอัตราร้อยละ 12.18 และฟาร์มขนาดใหญ่อัตราร้อยละ 15.14 เฉลี่ยทุกขนาดฟาร์มอัตราร้อยละ 12.87

ในการศึกษาอย่างละเอียดเพื่อหาการลงทุนที่เหมาะสม โดยศึกษาจากกรณีที่ตัวอย่างของโครงการลงทุนเลี้ยงสุกรขุนขนาดผลิตสุกรปีละ 200 ตัว 600 ตัว และ 2,400 ตัว พบว่าขนาดของการลงทุนที่เหมาะสม คือโครงการลงทุนเลี้ยงสุกรขุนขนาดกลาง คือผลิตสุกรขุนปีละ 600 ตัว หรือความจุของคอก 300 ตัวต่อรุ่น กล่าวคือจะมี Internal Rate of Return 25.73 % ในขณะที่ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มี Internal Rate of Return เพียง 13.47 % และ 12.64% ตามลำดับ นอกจากนี้ระยะเวลาคืนทุนของฟาร์มขนาดกลางมีระยะเวลาสั้นที่สุด คือจะคืนทุนได้ในปีที่ 6 ในขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ใช้เวลาคืนทุนในปีที่ 8 และ 9 ตามลำดับ ทั้งนี้ในการศึกษาหาขนาดของการลงทุนที่เหมาะสมได้กำหนดให้ราคาพันธุ์สุกร ราคาอาหารสัตว์ และราคาขายอยู่ในระดับเดียวกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องนี้ ผู้เขียนได้พบปัญหาค้นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร กังนั้นจึงใคร่ชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการ อันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจที่จะลงทุนเลี้ยงสุกรขุน ตลอดจนหน่วยราชการ สถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ใช้ประกอบเป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อช่วยแก้ไขสถานการณ์ที่เป็นปัญหาอยู่ให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์โดยส่วนรวมทั่วไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวพอจะสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ด้านการผลิต

ก. ปัญหาด้านการใช้หลักวิชาการในการผลิตสุกรขุน จากสภาพที่เป็นอยู่พบว่า ฟาร์มขนาดเล็กโดยทั่วไปยังมิได้รับการเผยแพร่ความรู้และการใช้วิชาการที่ทันสมัยมาใช้ดำเนินงานในกิจการของตน คงมีแต่ในฟาร์มขนาดใหญ่ ๆ เท่านั้น ที่ทำการทดลอง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขทั้งทางด้านพันธุ์สุกรและสูตรอาหาร ตลอดจนการใช้เวชภัณฑ์อื่น ๆ ในการผลิตสุกร อันทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง

ปัญหาในค่านีรัฐบาลควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการอบรม ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้และวิชาการต่าง ๆ ให้มากขึ้น และกระจายความรู้ไปสู่ฟาร์มขนาดเล็กให้มากขึ้นกว่าเดิม รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานดังกล่าวให้พอเพียงกับความต้องการด้วย ทั้งนี้เนื่องจากฟาร์มเล็ก ๆ มักมีปัญหาเรื่องเงินทุนที่ใช้ในการทดลองปรับปรุงการผลิต

ข. ปัญหาเรื่องโรคระบาดสัตว์ โดยเฉพาะโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคอหิวาต์ในสุกร ยังเป็นปัญหาที่สำคัญและเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ การระบาดของโรคเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากการอยู่กันอย่างแออัดของฟาร์มสุกร เช่น บางแห่งตั้งหมู่บ้านทั้งตำบลแทบทุกครัวเรือนจะประกอบอาชีพเลี้ยงสุกร นอกจากนี้ผู้เลี้ยงสุกรส่วนใหญ่มิเป็นฟาร์มขนาดเล็กยังขาดความรู้และการใช้วิชาการต่าง ๆ ในการป้องกันโรคระบาด จึงทำให้โอกาสที่จะแพร่โรคติดต่อไปยังฟาร์มใกล้เคียง มีมากขึ้น ในกรณีที่สุกรตายลงเนื่องจากเป็นโรคระบาดก็ยังมีการซื้อขายสุกรที่เป็นโรคระบาดในราคาถูก จึงผู้ซื้อได้นำไปแปรรูปเป็นอาหารสำเร็จ

รูปอื่น ๆ เช่น ทำกุนเชียง หมูหยอง เป็นต้น การกระทำเช่นนี้ทำให้โรคระบาดกระจายมากขึ้น และทำให้ผู้บริโภคอาจได้รับอันตรายจากการบริโภคสุกรที่เป็นโรคได้

ปัญหาที่สำคัญอีกประการคือ การขาดแคลนวัคซีนของกรมปศุสัตว์ และระเบียบการซื้อวัคซีนของกรมปศุสัตว์ ซึ่งค่อนข้างจะยุ่งยากและไม่ทันต่อเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่กล่าวข้างต้น มีดังนี้คือ

1. ควรให้มีการออกกฎข้อบังคับให้ผู้เลี้ยงสุกรทำการฉีดวัคซีนให้สุกรทุกตัวที่เลี้ยง ทั้งนี้ต้องทำเป็นหลักฐานรับรองการฉีดยาป้องกัน โดยมีสัตวแพทย์เป็นผู้รับรอง
2. เพิ่มจำนวนสัตวแพทย์ให้มากขึ้นถึงระดับตำบล ทั้งนี้เพื่อให้บริการด้านความรู้ การป้องกันโรคโคโรนาทั่วถึง ปัจจุบันจะพบได้ว่าการให้บริการของรัฐแก่ผู้เลี้ยงมีน้อยมาก ส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงจะได้รับบริการจากสัตวแพทย์ของเอกชน เช่น บริษัทขายยา บริษัทค้าอาหารสัตว์ ซึ่งส่วนมากให้บริการเฉพาะฟาร์มที่ซื้อสินค้าจากบริษัทเหล่านั้น
3. ควรให้มีการจำกัดจำนวนฟาร์มในแต่ละตำบล แต่ละเขต และแนะนำให้จัดระบบการป้องกันโรคให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมโรคระบาด
4. ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเร่งวางแผนป้องกันและปราบปรามโรคระบาดให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มการผลิตวัคซีนให้พอเพียงกับความต้องการ และให้มีการควบคุมคุณภาพของวัคซีนของบริษัทเอกชน ซึ่งโดยทั่วไปมีราคาแพงกว่าของทางกรมปศุสัตว์
5. ในกรณีเกิดโรคระบาดและจำต้องทำลายซากสุกร ควรได้มีการพิจารณาให้เงินตอบแทนแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงตามควร ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันทางอ้อมไม่ให้ผู้เลี้ยงทำการลักลอบขายสุกรหรือซากสุกรที่ป่วยแก่ผู้อื่นอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้ก็ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้มงวดกวดขันการปฏิบัติงาน และเพิ่มปริมาณค่านักโรคสัตว์ให้มากขึ้น

ค. ปัญหาเรื่องอาหารสัตว์

ดังได้กล่าวแล้วว่าต้นทุนการผลิตสุกรประมาณร้อยละ 70 เป็นค่าอาหาร อันมีผลต่อกำไรหรือขาดทุนในการเลี้ยง ผู้เลี้ยงสุกรมักประสบกับปัญหาของคุณภาพของอาหารสัตว์ที่ผลิตขึ้นในเมืองไทยที่ค่อนข้างต่ำและมีน้อยชนิด ทั้งนี้เนื่องจากผลิตผลพลอยได้จากโรงงานอุตสาหกรรมมีน้อย อาหารบางอย่างต้องสั่งจากต่างประเทศและมีราคาแพง เช่น อาหาร

เสริมที่ไข่เลี้ยงสุกร

ในค่านอาหารสำเร็จรูปก็เช่นกัน จากการสอบถามผู้เลี้ยงพบว่า ราคาอาหารสำเร็จรูปอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และผลิตไม่ได้มาตรฐาน ผู้เลี้ยงจำต้องเปลี่ยนอาหารทดลองไปเรื่อย ๆ ในกรณีที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถผสมอาหารเองได้ ในฟาร์มใหญ่ ๆ โดยทั่วไปนิยมผสมอาหารเองมากกว่า แต่ก็ประสบกับปัญหาเรื่องวัตถุดิบที่นำมาใช้ผสมทำอาหารสัตว์ ซึ่งมักจะมีการปลอมแปลงกันมาก สำหรับข้อเสนอแนะในค่านอาหารสัตว์ มีดังนี้คือ

1. ให้มีการกำหนดมาตรฐานวัตถุดิบที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ โดยควบคุมคุณภาพจากแหล่งผลิตโดยตรง พร้อมทั้งเผยแพร่ให้เกษตรกรมีความรู้ในการทดสอบคุณภาพของอาหารสัตว์อย่างง่าย ๆ
2. ควรให้มีการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของอาหารสัตว์สำเร็จรูป เพื่อให้ผู้เลี้ยงสุกรต้องมิมีปัญหาเวลานำไปใช้เลี้ยงสุกร
3. ควบคุมการผลิตและการส่งออกอาหารสัตว์ ตลอดจนวัตถุดิบที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงปริมาณความต้องการอาหารสัตว์ภายในประเทศเป็นสำคัญ
4. ควรเผยแพร่แนะนำความรู้วิชาการในค่านอาหารสัตว์ใหม่ ๆ แก่เกษตรกร แนะนำอาหารสัตว์ที่มีราคาถูกตามฤดูกาล ตลอดจนให้เกษตรกรพยายามปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ด้วยตนเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต นอกจากนี้รัฐบาลควรให้ข้อมูล ข่าวคราวการเคลื่อนไหวของราคาอาหารสัตว์แก่เกษตรกร โดยผ่านสื่อมวลชนทั้งหลายให้มากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรได้ทราบราคาและแนวโน้มของราคา เพื่อจะได้ซื้ออาหารสัตว์ทันไว้ถ้าค่าตัวต่อไปราคาจะแพงขึ้น

ง. ปัญหาการควบคุมปริมาณการผลิต คงได้กล่าวแล้วว่าปัญหาราคาสุกรมี่ชีวิตมีการขึ้นลง เปลี่ยนแปลงตามวัฏจักรและวนเวียนไม่มีที่สิ้นสุด การกำจัดวัฏจักรดังกล่าวทำได้โดยควบคุมการผลิต ประกอบกับจัดการทางค่านตลาดให้เหมาะสม ทั้งนี้ควรให้มีหน่วยงานราชการที่ศึกษาความต้องการของตลาดทั่วไปและต่างประเทศ เพื่อจะได้ช่วยให้การวางแผนการผลิตสอดคล้องกับความต้องการ

นอกจากนี้ควรมีมาตรการทางกฎหมายที่จะต้องใช้ผู้เลี้ยงสุกรทุกคนจดทะเบียนและแจ้งจำนวนสุกรที่เลี้ยงเป็นทางการ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการผลิต และต้องวางระบบควบคุมการเคลื่อนย้ายสุกรอย่างเคร่งครัด เพื่อควบคุมปริมาณเพิ่มผลในจังหวัดให้เป็นไปตามแผนการผลิตและการตลาด ตลอดจนป้องกันการลักลอบฆ่าสุกรเถื่อนด้วย

ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเชื่อมระบบทั้งสองนี้เข้าด้วยกันควรจะเป็น สหกรณ์ผู้เลี้ยงกับเอกชน หรือหน่วยราชการที่สมควรได้รับมอบหมายให้ดำเนินการทางด้านการตลาดสุกรและอาหารสัตว์ เช่น องค์การตลาดเพื่อการเกษตร และองค์การอื่น ๆ ของรัฐ ที่สามารถควบคุมได้ การรวมตัวของผู้ผลิตในรูปสหกรณ์จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการผลิต และตัดขั้นตอนทางการตลาดที่ไม่จำเป็นออกไปได้

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์ผู้ผลิตทางการเกษตรไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาหลายประการ จากการศึกษาได้มีโอกาสร่วมเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงสุกร ซึ่งจัดทำโดยสมาคมผู้บำรุงพันธุ์สุกรแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบทัศนคติของผู้เลี้ยงสุกรต่อระบบสหกรณ์ ช่วยทำให้ได้ทราบถึงปัญหาบางประการที่เกิดขึ้น ดังนี้คือ

1. ในอดีตที่ผ่านมาสหกรณ์บางแห่งไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย นอกจากนั้นยังเกิดการฉีกขาดในการทำงาน ขาดการควบคุมภายในที่ดี มีการทุจริต บางครั้งไม่มีเงินมาชำระค่าสุกรให้ผู้เลี้ยง ทำให้ผู้เลี้ยงหมดความเชื่อถือ เข็ดหลาบในการดำเนินงานของสหกรณ์
2. การจัดตัวบุคคลผู้มาเป็นผู้บริหาร ในบางแห่งจัดตัวบุคคลไม่เหมาะสม เป็นการหวังเอาสหกรณ์เป็นเครื่องมือหรือเป็นประโยชน์ในการต่อรองเพื่อประโยชน์ส่วนตัวบุคคล
3. สมาชิกขาดความรู้ในค่านสหกรณ์ ต่างมุ่งหวังจะได้รับประโยชน์แต่ฝ่ายเดียว ถ้าเมื่อใดที่ต้องเป็นฝ่ายเสียประโยชน์บ้าง ก็ไม่สามารถรวมกันทำงานได้
4. สหกรณ์ไม่มีอำนาจต่อรองเท่าที่ควร เพราะขาดเงินทุนที่มาใช้หมุนเวียนดำเนินงานได้

ที่กล่าวมานี้เป็นข้อสังเกตที่ผู้เขียนได้มาจากการสัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสมควรได้รับการพิจารณาแก้ไข ทั้งในด้านการดำเนินงาน การควบคุมภายใน ด้านการเงิน ตลอดจน ควบคุมบุคคลผู้จะเข้ามาทำงานให้สหกรณ์ รวมทั้งควรมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยใช้การปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดี ก่อให้เกิดความเชื่อถือและมีผลงานให้เห็น ในด้านเงินทุนหมุนเวียนนั้น ทางราชการควรให้อำนาจสิทธิพิเศษเพิ่มอำนาจต่อรองให้สหกรณ์ เช่น การให้อาชญาบัตรแก่สหกรณ์ สนับสนุนให้สหกรณ์รวมตัวกันเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ เพื่อที่จะได้สามารถจัดเงินทุนให้หมุนเวียนได้ รัฐบาลควรสนับสนุนให้สหกรณ์มีโรงงานผลผลิตอาหารสัตว์ โรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนตลาดสำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์เอง

2. ด้านการตลาด

ก. ด้านตลาดต่างประเทศ ชอบเขตตลาดสุกรของไทยในต่างประเทศยังคงมาก ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาในด้านต่อไปนี้ คือ

1) ราคาและปริมาณการผลิต ราคาสุกรของไทยสูงกว่าราคาสุกรของประเทศคู่แข่งอื่น โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้เพราะต้นทุนของสุกรไทยเมื่อรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าขนส่ง ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ แล้ว จะสูงกว่าคู่แข่งอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องถึงระดับราคาสุกรภายในตลาดในประเทศ ซึ่งมักมีปัญหาการขึ้นลงของราคาอยู่เสมอ บางช่วงราคาสุกรสูงมากก็ไม่สามารถจะส่งออกได้ บางช่วงสุกรราคาต่ำการส่งออกก็พอจะทำให้บางการที่ราคาสุกรไม่แน่นอน ทำให้ผู้ส่งออกมีความเสี่ยงภัยมากในการลงทุน

ด้านปริมาณการผลิตสุกรก็เช่นกัน ผู้ผลิตใช้ราคาสุกรมีชีวิตเป็นเครื่องตัดสินใจผลิต ฉะนั้นเมื่อตัดสินใจเหมือน ๆ กัน ก็ก่อให้เกิดภาวะสุกรล้นตลาด ราคาขายสุกรก็จะตก คนก็พากันเลิกเลี้ยง สุกรก็ขาดตลาด ราคาก็กลับสูงขึ้นเป็นเช่นนี้สลับกันไป ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ราคาและปริมาณสุกรจะเป็นไปในทางตรงข้ามเสมอ และการที่ปริมาณการผลิตในประเทศไม่แน่นอนนี้ ก็ทำให้ผู้ส่งออกเกิดความเสี่ยง บางครั้งรับซื้อเสนอแล้วไม่อาจขายให้ได้ตามปริมาณที่ผู้ซื้อต้องการ การส่งออกจึงไม่แน่นอนทำให้ผู้ซื้อไม่เชื่อถือและผู้ขายไม่กล้าติดต่อกับต่างประเทศ

ในด้านกำกับการแก้ปัญหาเรื่องราคาและปริมาณการผลิตเพื่อการส่งออกนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรให้รัฐบาลสนับสนุนการส่งออกให้มากขึ้น โดยให้เอกชนรายใหญ่ ลงทุนผลิตเพื่อการส่งออกสุกรอย่างจริงจัง ทั้งนี้ ต้องเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเท่านั้น โดยที่รัฐบาลให้การสนับสนุนโดยให้สิทธิพิเศษบางประการแก่เอกชนที่จะลงทุน เช่น ในด้านการสั่งซื้อวัตถุดิบ การเสียค่าธรรมเนียมการส่งออก ตลอดจนการลดหย่อนระเบียบข้อบังคับบางประการ โดยการทบทวนปรับปรุง พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ ในหมวดว่าด้วยการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เอกชนอยากเข้ามาลงทุน นอกจากนี้ควรได้มีการจัดระบบการขนส่งระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยต่ำลง ทำให้ราคาสุกรของไทยอยู่ในระดับที่จะแข่งขันกับคู่แข่งอื่นได้ นอกจากนี้การให้เอกชนลงทุนเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะ ยังสามารถควบคุมปริมาณการส่งออกให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมออีกด้วย

2) ด้านคุณภาพสุกร ทางประเทศยังไม่ไว้ใจคุณภาพของสุกรไทยว่าจะปลอดโรค ประกอบกับประเทศไทยยังอยู่ในเขตโรคระบาดสัตว์ ซึ่งประกาศโดย USDA ของสหรัฐอเมริกา ทำให้ประเทศไทยถูกระบุเป็นแหล่งห้ามนำเข้าจากสหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศผู้นำเข้าในกลุ่ม EEC. ญี่ปุ่นและสิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม FAO ก็ยอมรับว่าเขตภาคใต้ของประเทศไทยเป็นเขตปลอดโรคระบาดสัตว์แล้ว

ฉะนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในด้านโรคระบาดนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องควรได้เพิ่มการป้องกันและรักษาโรคระบาดสุกรให้มากขึ้น พยายามปราบโรคระบาดให้หมดสิ้น คงได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3) ด้านโรงฆ่าสัตว์ไม่ไค้มาตรฐาน ประเทศไทยยังขาดโรงฆ่าและชำแหละสุกรที่ทันสมัย และถูกสุขลักษณะเป็นที่เชื่อถือของชาวต่างประเทศ ปัจจุบันไทยมีโรงฆ่าที่พอใช้ได้เพียง 2 แห่งเท่านั้น คือ โรงฆ่าสัตว์ของบริษัทสหสามัคคีค้าสัตว์ ที่กล้วยน้ำไท อีกแห่งคือโรงฆ่าสัตว์ของ อสร. ที่บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งปัจจุบันก็มีการฆ่าสุกรวันละ 40 - 50 ตัวเท่านั้น สำหรับโรงฆ่าสัตว์นั้น แต่เดิมมี พ.ร.บ. ควบคุมการฆ่าสัตว์และจำ-

นายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2502 มาตรา 5 บัญญัติไว้ว่า บุคคลต่อไปนี้เท่านั้นที่จะดำเนินการ
ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ได้ คือ

1. ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยราชการอื่นที่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีมหาดไทย
2. บุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยราชการดังกล่าวในข้อ 1.

ซึ่งต่อมากระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดว่า ทางราชการประสงค์จะให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ขึ้นและดำเนินการเอง การที่จะมอบหมายให้เอกชนจัดตั้งขึ้นจะต้องเป็นกรณีที่น่าเป็นจริง ๆ และเอกชนผู้ได้รับมอบหมายนั้น จะต้องยกกรรมสิทธิ์โรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์พร้อมทั้งที่ดิน ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น เมื่อได้รับอนุญาตด้วย ในข้อนี้ตามความคิดเห็นของผู้เขียนเห็นว่า ควรได้มีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ คือ ในกรณีเอกชนผู้ทำการมาเพื่อส่งออกโดยเฉพาะ ต้องการสร้างโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ ควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องยกกรรมสิทธิ์ให้แก่ทางราชการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการลงทุนสร้างโรงฆ่าสัตว์ที่ทันสมัย ใหม่และถูกสุขลักษณะ อันจะเป็นแหล่งที่สามารถใช้ฆ่าสุกรและแปรรูปเนื้อสุกร เป็นผลิตภัณฑ์อาหารส่งออกนอกประเทศ และเป็นที่ยอมรับสุกรที่ลดความต้องการภายในประเทศ ซึ่งในอนาคตเมื่อตลาดต่างประเทศของไทยเจริญขึ้น จะทำให้ราคาสุกรมีเสถียรภาพขึ้น และเกษตรกรสามารถเลี้ยงเป็นอาชีพหลักได้

นอกจากปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับค่านตลาดต่างประเทศที่กล่าวมาแล้ว รัฐบาลควรมีบทบาทช่วยสนับสนุนในด้านการตลาดและขยายตลาดให้เพิ่มมากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

ข. ค่านตลาดภายในประเทศ

1) ปัญหาการแย่งขันสุกรในการตกลงซื้อขายสุกรมีชีวิต ยังไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ผู้ซื้อมักจะตีราคาและจัดเกรดสุกรตามความพอใจของตนเอง นอกจากนี้ยังมีประเพณีการตัดราคาหรือตัดน้ำหนักสุกรจากที่เป็นจริงอีก สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง โดยให้มีการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การซื้อขายสุกรให้แน่นอน และให้ถือปฏิบัติกันทั่วไป กล่าวคือ กำหนดลักษณะสุกรที่มีคุณสมบัติอย่างใดจึงจะจัดอยู่ในเกรดใด ทั้งนี้โดย

แยกตามพันธุ์ อายุ ความเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยควรเป็นอย่างไร สำหรับการตัดราคาหรือ
ตัดน้ำหนักก็ควรกำหนดให้ชัดเจน ถือเป็นกฎข้อบังคับไว้

- ตัวอย่าง
- สุกหรน้ำหนัก 80 - 89 กก. ตัดได้ไม่เกิน 15% โดยแยกตามเกรด
    - เกรด เอ. ตัดได้เพียง 10% อย่างสูง
    - เกรด บี. ตัดได้เพียง 15% อย่างสูง
    - เกรด ซี. แล้วแต่จะตกลง ขึ้นอยู่กับสภาพของสุกร
  - สุกหรน้ำหนัก 90 - 99 กก. ตัดได้ไม่เกิน 10% โดยแยกตามเกรด
    - เกรด เอ. ตัดได้เพียง 5% อย่างสูง
    - เกรด บี. ตัดได้เพียง 10% อย่างสูง
    - เกรด ซี. แล้วแต่จะตกลง ขึ้นอยู่กับสภาพของสุกร

ทั้งนี้ ให้ทำการศึกษาอย่างละเอียดเพื่อหามาตรฐานและใช้บังคับยึดถือปฏิบัติกันโดย
ทั่วไป

อนึ่ง หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้มีสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรบางแห่งถือปฏิบัติอยู่แล้ว
เช่น สหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรขอนแก่น

2) ปัญหาพ่อค้าคนกลาง คงได้กล่าวแล้วว่าพ่อค้าคนกลางเป็นผู้มีอิทธิพลมาก
ในตลาดในประเทศ จากการวิเคราะห์ส่วนเหลือของราคาสุกรและสถาบันที่เกี่ยวข้องของ
กองเศรษฐกิจการเกษตรพบว่าความแตกต่างของราคาขายปลีกกับราคาขายส่งตัวมีชีวิตที่เกษตรกร
กรขายได้ จะเกี่ยวข้องกับสถาบันในทางการตลาด ซึ่งได้แก่ พ่อค้าคนกลางต่าง ๆ เช่น
พ่อค้ารวบรวมระดับท้องถิ่น พ่อค้ารวบรวมค้าส่งโรงฆ่าสัตว์ และพ่อค้าขายปลีก ตลอดจน
การขนส่งอื่น ๆ กล่าวคือ ถ้าหากค่าใช้จ่ายและกำไรของสถาบันเหล่านี้มากขึ้น และราคาขาย
ปลีกคงที่ จะทำให้ราคาที่เกษตรกรผู้เลี้ยงได้รับลดลง ซึ่งผลที่ตามมาคือเกษตรกรจะลดการ
เลี้ยงสัตว์ลง และสุกรจะลดจำนวนเร็วกว่าโคและกระบือ ฉะนั้นในทางตรงข้ามจะเห็นได้
ว่า ถ้ามีการลดส่วนเหลือของราคา ก็จะทำให้เกษตรกรขยายการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น ทั้งนี้
จะต้องพิจารณาถึงต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ในขณะนั้น ๆ อยู่ด้วย

นอกจากนี้¹⁴ ได้มีการพิจารณาถึงเปอร์เซ็นต์รายได้รวมของผู้ค้าในแต่ละชั้นพบว่า พ่อค้าขายส่งสุกรมี่ชีวิตมีเปอร์เซ็นต์รายได้ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายและกำไรค่อนข้างสูงมาก โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 15.30 ของมูลค่าสุกรชำแหละ และยังมีอำนาจในการตั้งราคารับซื้อสุกรมี่ชีวิตจากเกษตรกร ส่วนพ่อค้าชำแหละก็มีเปอร์เซ็นต์รายได้ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และกำไรโดยเฉลี่ยประมาณ 11.40 % ของสุกรชำแหละที่ขายได้ ซึ่งก็นับว่าสูงพอควร สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุน จำหน่ายสุกรขุนได้โดยส่วนเฉลี่ยประมาณ 73.30 % ของมูลค่าสุกรชำแหละ

จากการวิเคราะห์พบว่า พ่อค้าขายส่งสุกรมี่ชีวิตมีเปอร์เซ็นต์รายได้รวมกำไรสูงมากเช่นเดียวกับพ่อค้าชำแหละ ซึ่งต่างเป็นผู้ที่สามารถกำหนดราคารับซื้อสุกรมี่ชีวิตได้ การแก้ไขโดยใช้ระบบสหกรณ์เข้าลดพ่อค้าคนกลาง โดยการสนับสนุนให้สหกรณ์เป็นผู้เลี้ยง ผู้ฆ่าและผู้ค้าเอง จะทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงได้รับประโยชน์มากขึ้นดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3. กานเงินทุน

จากการศึกษาถึงต้นทุนการผลิตสุกรขุน จะเห็นได้ว่าการลงทุนเลี้ยงสุกรขุน จำต้องใช้ทุนมาก ประกอบกับระยะเวลาจนถึง 5 - 6 เดือน จึงจะขายได้ ระยะเวลาที่ จำต้องใช้เงินทุนหมุนเวียน โดยเฉพาะค่าอาหารต่อเนื่องตลอดเวลา เกษตรกรจำนวนมาก ประสบปัญหาการขาดทุนหมุนเวียน โดยเฉพาะในบางครั้งราคาอาหารสัตว์สูงขึ้นทุกที แต่ทุน มีจำกัด หรือในกรณีที่สุกรมีราคาต่ำมาก การเลี้ยงสุกรเพื่อชลอให้ราคาขายสูงขึ้นเป็นสิ่งที่ ทำได้ยากหรือไม่สามารถจะทำได้เลยในกรณีที่ไม่มีเงินทุนพอเพียง จากภาวะการณ์ต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรจำต้องกู้ยืมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งนอกสถาบันการเงินและจากสถาบัน การเงิน เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมกู้จากแหล่งนอกสถาบันการเงินแม้ว่าอัตราดอกเบี้ยจะสูง กว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน ทั้งนี้เนื่องจากไม่จำเป็นต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน

¹⁴ กองเศรษฐกิจการเกษตร "ปัญหาเรื่องสุกรและโคกระบือ" หน้า 2.

นอกจากนี้การกู้จากสถาบันการเงินยังมีกฎเกณฑ์ระเบียบวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนขั้นตอนในการดำเนินการมาก บางครั้งกว่าจะได้รับอนุมัติให้กู้ได้ก็ไม่นับกับความยุ่งยาก บางครั้งจำนวนเงินที่ให้กู้ก็ไม่พอเพียงอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาแก่เกษตรกร โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในระหว่างดำเนินการซึ่งถ้าขาดทุนหมุนเวียนอาจทำให้กิจการหยุดชะงักและประสบกับการขาดทุนอย่างมาก สำหรับข้อเสนอแนะในด้านการเงินทุนมีดังนี้คือ

1. สถาบันการเงินควรได้มีการผ่อนผันกฎเกณฑ์การให้กู้ โดยพิจารณาแต่ละกรณีไปตามความเหมาะสมและความจำเป็น วงเงินที่ให้กู้ควรมีการยืดหยุ่นได้ตามขนาดของกิจการ ตลอดจนควรให้มีการผ่อนผันให้ใช้บุคคลค้ำประกันให้มากขึ้น โดยเฉพาะในกิจการที่เห็นว่ามีความเสี่ยงภัยน้อยและกิจการไม่สามารถหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันได้

2. ในด้านเกษตรกรเอง ควรได้มีการรวมกลุ่มกันมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยทำการรวมทุนเข้าหุ้นกันดำเนินการในรูปของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร เพื่อช่วยเหลือผู้เลี้ยงสุกรผู้เป็นสมาชิกในด้านการเงิน เช่นการให้กู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ การช่วยเหลือจัดซื้ออาหารสัตว์ที่มีคุณภาพและราคายุติธรรมแก่สมาชิก ตลอดจนเป็นคนกลางซื้อขายสุกรมีชีวิตให้แก่สมาชิก ทั้งนี้สิ่งที่สำคัญก็คือ จำต้องมีผู้บริหารสหกรณ์หรือผู้บริหารกลุ่มที่มีความรู้ความสามารถ และมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อสมาชิก ในขณะเดียวกันสมาชิกของกลุ่มก็ต้องรู้หน้าที่ของตนต่อสหกรณ์ และต่อผลประโยชน์ส่วนรวมประกอบกันทั้งสองฝ่าย

3. ความเข้มงวดในการสอดส่องดูแลการบริหารงานของสหกรณ์ ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีส่วนร่วมสนับสนุนต่อระบบสหกรณ์โดยให้ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งให้กู้ยืมเงินและสิ่งของโดยผ่านหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นข้อได้เปรียบในการดำเนินงานอยู่แล้ว แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่ายังมีปัญหาการรั่วไหลและทุจริตอยู่เสมอ ๆ ฉะนั้นควรได้มีการเพิ่มการควบคุมและจัดระบบงานให้สามารถตรวจสอบควบคุมได้ทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร เป็นที่เชื่อถือของคนทั่วไป